

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravljanje je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošti hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 30-69.

Leto XVIII.

V Ljubljani, v četrtek, dne 4. julija 1935.

Štev. 74.

Posledice naše neodločnosti

Kar na lepem je Avstrija onemogočila avstrijskim turistom potovanja v Jugoslavijo. Menda v zahvalo za velikanski trud naših ljudi, da z vabijo čim več naših ljudi na potovanja v Avstrijo. Naša hotelska industrija, ki že ilak komaj še diha, kolikor že sploh ni nehala dihati, je doživela zaradi tega najnovejšega ukrepa avstrijske vlade nov udarec. A nevarnost je, da tudi na ta najnovejši neprijateljski akt avstrijske vlade ne bomo odgovorili drugače kot s časopisnimi protesti.

Nobenega dvoma ni, da bi bil naši hotelski industriji ta udarec prihranjen, če bi mi že preje z večjo odločnostjo branili svoje interese proti Avstriji. Saj smo že doživeli, kako hitro zna odnehati dunajska vlada, če se jo prime na pravem mestu. Ko je pred leti avstrijska vlada ustavila uvoz prašičev iz naše države, ni bilo treba storiti nič drugega ko ustaviti uvoz avstrijskih listov v Jugoslavijo in takoj je bil zopet uvoz naših prašičev dovoljen. Tako je treba storiti tudi sedaj.

Avstrija ne dovoljuje, da bi k nam prihajali njeni letoviščarji in turisti, dobro, potem pa onemogočimo mi vstop v Jugoslavijo vsem avstrijskim potnikom in agentom. Naj zastopa ta še tako renomirano avstrijsko tvrdko ali tvornico, vizum mu ne more biti dovoljen. Če hoče delati avstrijska tvrdka kupčije pri nas, naj jih dela po naših domačih ljudeh.

Ce pa to ne bi zadoslovalo, potem bi bilo priporočljivo, da se obnovi prepoved avstrijskega časopisa. Številnim našim listom je itak prepovedano, da bi prihajali v Avstrijo, zakaj naj bi hodili avstrijski časopisi v deseti in desettisočih izvodov k nam? Kakor oni, tako tudi mi!

S papirnati časopisni protesti pa je treba prenehati, ker se je izkazalo, da Avstrija naravnost greši na našo popustljivost. Zato se še zmenila ni za naše proteste proti omejevanju obsega prometa in proti škodam, ki so jih zaradi tega imeli naši trgovci. Zato so bili brez učinka tudi vsi protesti naših listov proti neupoštevanju manjšinskih pravic Slovencev na Koroškem. Niti tega nismo dosegli, da bi razni Sarkoliči, Adami in Perčeci prenehali rovariti proti naši državi. Slabo, silno slabo se honorira naša popustljivost proti neprijaznostim iz Avstrije.

Na Dunaju menda mislijo, da morejo posebni položaj Avstrije izkoriščati po mili volji. Kadar niso imeli denarja, so malo pokokelirali z Nemčijo in se poigrali z »Anschlussom«, pa je bilo tu posojilo iz Zeneve. Sedaj so porinili važnost avstrijske neodvisnosti še bolj v ospredje, da bi mogli še v večji meri izkoriščati svoj izjemni položaj. Nekoč so Avstriji dajale ženitve nove dežele, sedaj naj to opravi strah za neodvisnost Avstrije. Toda ta špekulacija mora imeti svoje meje. Večno ne moremo mi plačevali računa za to špekulacijo. Naš lesni kontingent za Francijo je bil znižan na ljubo avstrijskega, in kako je z lesnim trgov Gornje Italije, je bilo v našem listu že dostikrat povedano.

Niso mogoči dobri odnosi med dvema državama, če se samo ena država trudi za dobre odnose. Vse kaže, da vlada na Dunaju prepričanje, da se njim ni treba skrbeti za dobre odnose z nami. V tem primeru ni drugega izhoda, kakor da jim mi dokažemo, da se molijo. Ne kot namen, temveč le kot sredstvo za izboljšanje odnosov in za potrebe represalije proti onemogočanju tujkega prometa iz Avstrije v Jugoslavijo.

Kot gospodarski list smo prav golovo zadnji, ki bi hoteli škodovati dobrim odnosom s katerokoli državo, ker smo za čim živahnije gospodarske slike z vsemi državami. Toda niso mogoči dobri odnosi, če je volja za nje le na eni strani.

ni in zato je treba drugo stran opomniti, da tudi ona pokaže in dokaže svojo dobro voljo. Zato bomo tudi s primernimi represalijami preje prišli do izboljšanja odnosov, kakor pa s popustljivostjo in zato je na avstrijske omejitve našega tujkega

Jak. Zadravec, svetnik
Zbornice za TOI:

Naša zbornica in mlinarstvo

Trgovsko mlinarstvo na bivšem Kranjskem in Spodnještajerskem, v sedanji Dravski banovini, tvori že od nekdaj velevažen narodno gospodarski faktor kot neobhodno potreben činitelj za ljudsko prehrano v miru in vojni. Malo jih je med nami, ki se ne spominjajo modernih urejenih mlinov, veleobratov Majdičev v Kranju, Celju in Domžalah, Šerbaumovih sinov v Mariboru, celjskega mlinarskega velepodjetja in drugih srednjih in manjših obratov, ki so svojčas zalagali s prvostnimi izdelki konsum daleko preko mej naše ožje domovine, vse tja gori do Nižje Avstrijskega in do zahodnih mej Tirolske, proti jugu pa do skrajnih mej naše Primorske in Zetske banovine.

Z nastankom naše nove države in z vsemi posledicami avtarkičnih gibanj nasledstvenih držav pa je bila našim mlinom odvzeta možnost nadaljnega nepretrganega obratovanja. Skrčenje obratne kapacitete in vse s preureditvami spojene žrtve in izgube niso zadostovale. Tok časa jih je ob praznih upih na boljše bodočnost in vedno naraščajočih obratovnih težavah — med temi predvsem radi neodgovarjajoče tarifne politike in nesorazmerno visokih davkov — prisilil, da ustavijo svoje z ogromnimi kapitali ustvarjene, desetletja obstoječe tvornice, tako da je po njih ostal le še skromni spomin na nekdanje velike slovenske mlinarske industrije.

Vsa ta dejstva, vsi ti krvaveči polomi našega slovenskega narodnega gospodarstva, ki bi morali biti našim državnim krmlarjem do dobrega znani, niso do danes našli na odločilnih mestih odgovarjajočega razumevanja. Ne samo to, tolerirajo še celo in upoštevajo predloge vojvodinskih mlinov, ki hočejo ubiti s tarifi in z neenako obdačitvijo še ves ostali mlini obrt in industrijo, predvsem pa seveda mlinarstvo Dravske banovine.

Cele knjige bi lahko napisali o borbi naše slovenske mlinarske industrije in obrta zoper stalno se ponavljajoče poizkuse vojvodinskih mlinov rovariti proti našim, sicer še tako malenkostnim, a tembolj upravičenim bonitetam, ki so nam dane radi ohranitve skromnega obratovanja še obstoječih mlinov. Naj upravičenost argumentov v vseh obstoječih vprašanjih še tako pobija njih početje, oni vendarle vztrajajo pri svojem stremljenju po monopolizaciji mlinarske industrije sebi v prid, a v pogubo vseh drugih, izven naše žitne zakladnice ležečih mlinovskih podjetij. Naše spomence, naši shodi gredo mimo njih. Predaleč bi vodilo, če bi znova ponovili vse razloge za ohranitev eksistence našega ogroženega mlinarstva, hočem le na tem mestu poudariti v razbremenitvi svoje zavestne dolžnosti, da se hvaležno spominjamo gigantskih naporov naše skupne zbornice za TOI v ohranjanju obratovanja slovenskih mlinov in za izenačenje položaja mlinarskega obrta in mlinarske industrije v Dravski banovini z mlinarstvom v drugih pokrajinah naše širne domovine.

V zadnjem letu se je delovanje zbornice za TOI pri zaščiti mlinarskega obrta in industrije usmerilo predvsem na tarifno vprašanje. Vprašanje tarif ni za Slovenijo vprašanje večjega ali manjšega zasluga, temveč je vprašanje eksistence. V trenutku namreč, čim bi se izenačila tarifa za pšenico s tarifo za moko, bi se v toliko pojačal dominantni položaj vojvodinskih mlinov na našem mlevskem trgu, da bi bili slovenski mlini prisiljeni opustiti svoje nadaljnje obratovanje. Dasiravno še to vprašanje ni končno veljavno rešeno, je, kakor

prometa umeslen samo odločen in lrd odgovor, da bodo na Dunaju spoznali, da so šli predaleč.

Ta naš energični odgovor pa mora priti takoj, da ne bo lelošnja naša tujka sezona za nas samo veliko razočaranje.

smo informirani, vendarle upanje, da se reši v smislu predloga naše in zagrebške zbornice, kateremu so se pridružili tudi vsi mlini drugih pokrajin naše države, razen seveda mlinov v Vojvodini. Dasiravno, kakor rečeno, še zadeva tarif ni končno veljavno rešena, ima vendarle Zbornica za TOI v Ljubljani v tem oziru neprecenljive zasluge za naš mlini obrt in industrijo, saj se ji je posrečilo predvsem s pomočjo generalnega tajnika Mohoriča odvrti predvideno grožnjo rešitev — izenačenje tarife za moko s tarifo za pšenico.

Razum v tarifnem oziru se je zavzela Zbornica za TOI v Ljubljani z veliko vehemenco tudi za znižanje poslovnega davka na moko. Kakor že opetovano poudarjeno, obremenjuje namreč ta davek različno mline v naši banovini in mline v Vojvodini. Naši mlini morajo namreč plačevati na poslovni promet ne samo od vrednosti pšenice prištevši režijske stroške predelave, temveč tudi še od vrednosti prevoza, medtem ko mlinom v Vojvodini ni potrebno plačevati davka od prevoza, ker tega ni — saj kupujejo pšenico na licu mesta. Dokler je še bil v veljavi 6% ključ za mlevske izdelke pri poslovnem prometu, so plačevali mlini v Dravski banovini iz tega naslova pri vsakem vagonu Din 240— do 300— več ko mlini v Vojvodini.

Na srečo in ne brez velike zasluge Zbornice za TOI v Ljubljani se je ključ na poslovni davek znižal od 6% na 4%. Za mlinarstvo v naši banovini pomeni to zmanjšanje neenakosti, odnosno povečanje konkurenčne zmožnosti z vojvodinskimi mlini. Sedaj znaša namreč razlika pri plačevanju poslovnega davka v škodo slovenskega mli-

na le še Din 160— do 200— pri vagonu. Za prebivalstvo Dravske banovine pa, ki porabi letno cca. 15.000 vagonov mlevskih izdelkov, je seveda žalibog skoraj 90% te količine uvoz iz drugih pokrajin naše države, mimo našega domačega mlinarskega obrta in industrije, pa pomeni znižanje teh 2% pri poslovnem davku, računajoč po Din 22.500—, prihranek 6.750.000 dinarjev.

Poleg teh obeh vprašanj se je Zbornica za TOI zavzela tudi za izgraditev proge Koprivnica—Varaždin. Čim bo ta proga zgrajena, bo prebivalstvo severnega dela Dravske banovine za 184 km tarifarno bližje naši žitarici, to je Banatu. Iz tega razloga bo mlinom v tem predelu laže dobavljati kvalitetno pšenico v naše pokrajine, ker se bo prevoz in z njim režijska znižala, a upajmo zaposlitev vsaj malo povečala. S tem bo dan zopet zaslužek in kruh neštetim našim delavcem.

To bi bila glavna vprašanja, s katerimi se je bavila v preteklem letu Zbornica za TOI v Ljubljani. Ni namreč mesta in prilike, da govorim o onih neštevilnih malih, a mnogokrat tudi zelo važnih vprašanjih za slovenski mlini obrt in industrijo, ki so bila ugodno rešena baš z intervencijo Zbornice za TOI.

Velikanski je bil trud, velikansko je bilo delo naše Zbornice v korist mlinarskega obrta in industrije, toda žal se stanje mlinarstva v naši banovini še ni moglo bistveno popraviti. Najboljši dokaz za to nam bodi, da je pred kratkim sledil zgladu neštevilnih naših večjih mlinov tudi še I. celjski Mestni mlin, ki je v Dravski banovini eden največjih in najmodernejših, s tem da je pod pritiskom razmer opustil obratovanje in prešel v likvidacijo. To dejstvo samo je dokaz, da mlinarstvo v Dravski banovini več ne živi, temveč le še životari in že propada.

Ta dejstva pa bi naj bila tudi odločujočim krogom zadnji memento, da ne kaže docela upropasti starega slovenskega mlinarskega obrta in industrije, ki ima kakor iz socialnih, tako tudi iz strateških vidikov svojo brezpogojno pravico do obstoja.

Avstrijski turisti ne smejo v Jugoslavijo

Z Dunaja prihajajo trajno nova poročila o avstrijskih ukrepih proti potovanjem v Jugoslavijo. Mnogi prijavljeni turisti sploh ne bodo mogli odpotovati. Glavna ovira za potovanja v Jugoslavijo je nova določba avstrijske vlade, da morajo vsi ti polniki imeti posebno dovoljenje in še davčno potrdilo, da nimajo nikakih davčnih zastankov, kar pomeni dejansko ukinitve potnih listov, ker je v Avstriji izredno malo ljudi, ki bi takšnih zastankov ne imeli. Razen tega je za davčno potrdilo potrebna pismena prošnja s kolkom za en šiling. Pred jugoslovanskim poslanstvom na Dunaju stoji množica interesentov, ki razburjeno govorijo o teh šikanah. Kakor izjavljajo, jih davčni uradniki silijo, naj gredo raje v Italijo, za kamor dobe potno dovolilo brez težav. Tudi za Bolgarijo in Rumunijo se dobijo potni list brez davčnega potrdila, dočim je potrebno celo za sam prevoz skozi Jugoslavijo, n. pr. za pol v Opalio, posebno dovoljenje. Jugoslovansko poslanstvo je imelo za julij in avgust prijavljenih nad pet tisoč interesentov za naš vizum in pripravljali so se trije posebni vlaki za 1200 turistov, ki so zdaj odpovedani. Prvega julija je izdal urad še 300 vizumov, 2. julija pa le še 17. Avstrijska oblastva ulemeljujejo to zatiranje jugoslovanskega turizma s lrdiljivo, da so tudi jugoslovanski predpisi za potovanja v inozemstvo skrajno strogi in da je dovoljen potnikom v Nemčijo iznos pet lisoč, za Avstrijo pa samo tri lisoč dinarjev. Da ta avstrijska ulemeljitev ne velja, je očitno.

Novi avstrijski ukrep za polnike, ki potrebujejo posebno osebno potno dovolje-

nje, da morajo predložiti še davčno potrdilo, je stopil v veljavo 1. julija in zadel pred vsem Jugoslavijo. Razen Jugoslavije zadeva ta pritisk v manjši meri še Poljsko, Francijo in z olajšavami Rumunijo in Bolgarijo. Dunajski listi obširno razpravljajo o tem incidentu in skušajo doseči omiljenje. Zlasti poudarjajo očitno voljo jugoslovanskih oblastev, da bi se polniški promet olajšal, zlasti pa da bi se odpravilo posebno dovoljenje. V tem smislu je tudi naše poslaništvo odgovorilo zastopnikom avstrijskega polniškega urada, ki so se pritoževali zaradi jugoslovanskih turističnih ovir, zlasti pa želeli, naj se odpravijo potni listi, ter je poslaništvo obljubilo, da bo na to delalo. Avstrijski krogi so zato pričakovali, da Jugoslavija pospeši te ukrepe in tako prepreči prekinitev prometa vsaj še pred višokom turistične sezone. Pri tem navajajo kot važen argument število jugoslovanskih potnikov, katero da se je od l. 1929. do 1934. znižalo zlasti zaradi denarnih ovir skoraj za 60 odstotkov, medtem ko je število avstrijskih turistov v Jugoslaviji naraslo za polovico. Lani je po teh podatkih prišlo k nam 65 lisoč Avstrijcev, Jugoslovancev pa v Avstrijo le 21 lisoč.

Da raste število avstrijskih potnikov v Jugoslavijo in pada jugoslovanskih v Avstrijo, je le naravna posledica visokih cen v Avstriji in nizkih v Jugoslaviji. Le malo lokateri Jugoslovani ima toliko denarja, da more plačevati visoke avstrijske cene, do čim žive avstrijski turisti pri nas ceneje ko doma v Avstriji. Iz istega razloga tudi nočejo v drago Italijo in zato je zama-

ves trud avstrijske vlade, da zvabi svoje turiste v Italijo.

Sedanjim številnim prijavitelcem bodo morali prometni uradi zaradi novih

zaprek vrniti že plačane zneske, ako se še pravočasno ne doseže ugodna rešitev konflikta, ki je pa ob avstrijski naj-novejši politiki malo verjelna.

Izseljeniški kongres

O priliki evharističnega kongresa v Ljubljani je sklicala družba sv. Rafaela dne 1. julija 2. kongres izseljencev, ki je zboroval v banski palači in so se ga razen zastopnikov oblastev udeležili številni zastopniki in organizatorji slovenskih izseljencev iz Nemčije, Nizozemske, Francije in Sev. Amerike. Zborovanje je vodil predsednik družbe p. Kazimir Zakrajšek, ki je poudaril slabe razmere naših delavskih kolonij v tujini in pomanjkanje organizatorjev. Pozdravili so zborovalce podban dr. Pirkmajer, škofa dr. Tomažič in Srebrnič, za zagrebško zvezo izseljenjskih organizacij preds. M. Marjanovič in dr. J. Bohinec, ki je predlagal, naj se povsod poleg duhovnika pošlje kolonijam tudi po en učitelj.

Govorili so zastopniki izseljencev Ramšak iz Westfalije in učitelj Jankovič, p. Urankar iz Chicaga, preds. Zveze jug. delavcev v Franciji Glavnik in Lindič iz Westfalije, nakar je bila sprejeta resolucija, ki zahteva postavitev izseljenjskih duhovnikov in učiteljev na račun socialnega ministrstva in banskih uprav.

O gospodarskem položaju izseljencev je poročal g. Leo Zakrajšek, ki je navajal, kako rase število naših nepreskrbljenih ljudi v Ameriki. Posebno hude so razmere starih mož, ker sprejemajo tvornice na delo izključno mlade delavce. Hranilne vloge naših ljudi so večinoma zamrzile zaradi moratorija. Mnogi naši ljudje pa bi se s prihranki radi vrnili domov, a ne upajo našim financam. Predlaga, naj bi država takim po vrnitvi dala po nizki ceni

zemljo iz agrarne reforme, predvsem pa, naj v Ameriki ustanovi vsaj še pet izseljenjskih uradov.

Sprejeti so bili še nadaljnji predlogi za sklenitev konvencij socialnega zavarovanja, za olajšano izplačevanje izseljenjskih vlog pri naših denarnih zavodih, dalje glede carinskih neznosnih ovir ob povratku v našo državo ter zapuščinskih taks, ki uničujejo naše dediščine.

Zborovanje se je nadaljevalo še popoldne in razpravljalo poglavito o reorganizaciji konzularne službe z željo, naj bi bil pri vsakem zastopstvu, kjer živi znatno število slovenskih izseljencev, zaposlen vsaj po en slovenski uradnik, že zato, da bo sprejemal slovenske prošnje in vloge, ki jih doslej ti uradi zavračajo. Glede vseh vprašanj je bila sprejeta podrobna resolucija.

Kongres je pokazal, da je naša izseljenjska služba nezadostna in da niso uvedene niti one konvencije, ki jih je naša država že ratificirala, kakor n. pr. delavska konvencija s Francijo. Sprejet je bil tudi predlog, naj se ustanovi izseljenjski arhiv ali spopolni arhiv, ki ga je pred šestimi leti ustanovila ta delavna katoliška izseljenjska družba. Splošno je treba, da se naša skrb za izseljenice modernizira s pošiljanjem knjig, organizacijo izletov v domovino in rednim vzdrževanjem šolstva, kakor so to uredile že vse države, ki so kakor naša — dolgo dobo prejemale od izseljencev lepe vsote prihrankov in spoznale pomen emigracije.

Črna kronika

Društvo industrijcev in veletrgovcev v Ljubljani je izdalo to okrožnico o otvorjenih in končanih konkurzi in prisilnih poravnavaх izven konkurza za čas od 1. junija do 20. junija.*

Otvorjeni konkurzi:

Savska banovina: Bauman Franjo, Vараždin; Barlovič Marija, Zagreb, Kozarčeva 3; Ljubić Dragutin star., mlinar, Stupnik; Otočka pivovara i sredočna pecara žeste d. d., Otočac; »Tiskara Perko«, Zagreb.

Zetska banovina: Perić Ilija, trgovec, Ljubljina.

Vardarska banovina: Kukuš Mihajlo, trgovec, Kočane.

Moravska banovina: Milojković Milan, trgovec, Zaječar.

Razglašene prisilne poravnave:

Savska banovina: Zupanc Joško, trg. z meš. bl., Sv. Rozalija, obč. Sv. Jurij pri Celju; Deželić dr. Branimir, advokat, Zagreb; Kohn L. F., lastnik Milan Korvin, Zagreb; Narodna knjižara i papirnica M. Milčić, Slav. Brod; Orešković M. Josip, lastnik tovarne »Trabant«, Zagreb; Spitzer Samuel, trg., Slav. Požega.

Primorska banovina: Čičin-Martin-Sain i brat, Vodice — podpr., Stankovi.

Zetska banovina: Bokeška štamparija, Kotor.

Donavska banovina: Karger Anton, trg., Novi Sad.

Razglašene prisilne poravnave v konkurzu: Vardarska banovina: Saško Starije, G., Skoplje.

Primorska banovina: Sosić Viktor pok. Egidij, trg., Šibenik.

Končana konkurzna postopanja:

Donavska banovina: Stajner Hedviga, trg., Bela Crkva; Vidaković Iva Ivanka, Kumano; Avramović S. Svetomir, trg., Požarevac.

Savska banovina: Horvat Franjo, trg., Čakovec.

Primorska banovina: Hadžalić Hus, čevljar, Konjic.

Beograd, Zemun, Pančevo: Marković Mih. J. i Kompanija, Beograd.

Potrjene prisilne poravnave:

Savska banovina: Prpić Braća, Brinje; »Nova Nada« rudarsko podjetje d. d., Zagreb; Schaeffer M., manufakturna in modna trg., Zagreb; »Thalia« d. d., Zagreb; »Tiskarna Perko«, Zagreb.

* Podatke za Dravsko banovino smo izpustili, ker jih objavljamo sproti. Vse druge podatke, ko o rokih in kvotah v tajništvu društva.

Primorska banovina: Handač i Vukotić, Mostar; Lukinović Nikola pok. Lovre, Split; Petrić Ivo, pok. Jerolim, Split.

Donavska banovina: Sautner Brata i drug, Kraljevićev.

Beograd, Zemun, Pančevo: Altaras S. Buna, trg., Beograd; Buchbinder Ignjat, urar, Beograd.

Pred reformo davčnega sistema

»Pravda« poroča, da bodo dvaneajstine, ki jih bo predložila vlada skupščini, pri nesle precej novosti. Predvsem bo odpravljena sedanja delitev proračuna na dva dela, na proračun državne uprave in na proračun državnih gospodarskih podjetij in ustanov. Ta delitev je bila škodljiva preglednosti in jasnosti proračuna.

Poleg tega bo reformiran davčni sistem. Že kot finančni minister se je dr. Stojadinović trudil, da spravi v sklad davčne dajatve z davčno močjo davkoplačevalcev. Prethranosti, ki so bile uvedene z lansko davčno novelo, bodo odpravljene. »Pravda« napoveduje, da bo padel tudi znani člen 7.

S povišanjem zgradarine so bile odpravljene pridobljene pravice, kar je silno škodovalo ne le gradbeni delavnosti, temveč tudi državnim blagajni, ker so padli dohodki od zgradarine, ker se je manj zidalo. Zgradarina bo sedaj znižana od 6 na 3%.

Nadalje se bo v dvanajstlinah dovolilo železniški upravi, da najame posojilo 300 milijonov Din za obnovo železniškega parka. S finančnim zakonom bo odpravljeno ministrstvo za telesno vzgojo, dočim se na novo ustanovi ministrstvo za pošto. Ne odgovarjajo pa resnici vesti, da bo ustanovljeno ministrstvo za propagando in ministrstvo za letalstvo. Ustanovi pa se oddelek finančne kontrole, ki bi nadziral vse delo finančne uprave.

Končno bo dobil z dvanajstlinami prosvetni minister pooblastilo, da zgradi v Beogradu otroško kliniko, pravno fakulteto, tehnični laboratorij in dve gimnaziji, v Zagrebu pa poslopje filozofske fakultete. A v Ljubljani —?

Bilance

Kreditna banka d. d. v Murski Soboti izkazuje za leto 1934. ob ustanovni glavnici 1,5 milijona, 6,3 nemoratorijskih in 1,7 milijona Din moratorijskih dolžnikov in izgubo Din 23.384.67, hranilne vloge 2,5 vloge v tekočih računih 4,49 milijona, garancije s 363.961.

Prometna banka d. d. v Ljubljani izkazuje v bilanci za l. 1934. med aktivni dolgove bank z Din 0,9 ostale dolgove z 11,0 milijona dinarjev pri delniški glavnici 5,0 in realitetah 2,2. Vloge na hranilne knjižice so znašale 0,8, na tekoči račun 9,2 in dobiček 10.258.11 dinarjev.

† Veletrgovec Vilko Berdajs

Maribor, 2. julija

Danes zjutraj je umrl veletrgovec Vilko Berdajs. Njegova nenadna smrt je presenetila vse njegove številne prijatelje in znance. Komaj pred desetimi dnevi smo mu položili k večnemu počitku njegovo blago soprogo Berto. Njene smrti ni mogel preživeti. Umrl je v najlepši zreli dobi 58 let.

S pokojnikom lega v grob ena najmarkantnejših pojav med mariborskim trgovstvom. Že v predvojni dobi je bil gospod Vilko Berdajs ugleden trgovec, ki si je pridobil izredne zasluge za razvoj slovenske trgovine v narodno ogroženem Mariboru. Izhajal je iz znane sloven. rodbine. Njegov oče je bil med ustanovitelji Posojilnice v Nar. domu, ki je bila ves predvojni čas hrb. aica mariborskega slovenstva. Že zgodaj se je začel udeleževati pokojnik na nar.-gospodarskem polju. Bil je med ustanovitelji in najvnetejšimi voditelji Slovenskega trgovskega društva, Udeleževalec se je v vodstvu vseh slovenskih organizacij, za katere je veliko tudi gmočno žrtvoval. Bil je velik dobrotnik slovenskih dijakov. Po preobratu je prevzel važno funkcijo v javnem življenju. Od leta 1925. do 1934. je bil podpredsednik mariborskega trgovskega gremija, dolga leta je bil predsednik Simon Novakove ustanove, zastopnik Zbornice TOI v šolskem odboru trgovsko nadaljevalne šole, odbornik Slovenskega trgovskega društva itd. Povsod je veliko veljala njegova premišljena in tehtna beseda. Po prevratu je postal tudi »mariborski graščak«, ko je kupil od barona Twickla mariborski grad ter tako rešil v slovenske roke tradicionalen simbol Maribora. Kot trgovec je bil znan po svoji solidnosti in ustrežljivosti.

Blagemu pokojniku ohranimo trajen spomin, žalujoči rodbini naše iskreno sožalje!

Priznanje našemu tobaku na svetovni gospodarski razstavi v Bruslju

Akcija našega državnega monopola za popularizacijo jugoslovanskega tobaka na inozemskih tržiščih je z udeležbo na svetovni razstavi v Bruslju dosegla velik uspeh. Na tej razstavi so bile razstavljene južnosrbske, hercegovinske in dalmatinske vrste tobaka v listih in križane v posebnih škallah. Razsodišče je ocenilo naš tobak z odlično oceno in podelilo našemu monopolu najvišje odlikovanje, »Grand prix«. Pričakovali je, da bo to mednarodno najvišje odlikovanje ugodno vplivalo na povečanje izvoza naših tobačnih izdelkov, ki si vztrajno pridobivajo tuja tržišča.

Udeležba Nemčije na naših velesejmih

Pogajanja za udeležbo Nemčije na XXIV. mednarodnem vzorčnem velesejmu v Zagrebu so se te dni uspešno zaključila. Nemčija dobi prostor v paviljonu C, kjer je bila spomladi francoska razstava, in bo zasedla vso sredino velike dvorane. Nadzorstvo ima nemški urad (Ausstellungs- und Messe-Ausschuß der deutschen Wirtschaft). Razstavljene bodo predvsem industrijski izdelki, ki so upoštevni v zamenj za naše kmetijske pridelke. Kot posebna novost se obeta blago iz nove lahke kovine, ki nadomešča srebro, dalje okrasni in jantarski izdelki. Obilna bo nemška težka industrija, letalska motorna industrija z ustrežno literaturo. Razen uradne razstave se udeležijo seveda tudi zasebni razstavljalci. V Nemčiji se je v zvezi s tem pričela velika propagandna akcija za zagrebško »Etnografsko razstavo«, ki se jeseni prenese v Berlin, kjer se kaže veliko zanimanje za naše izdelke domačega umetnega obrta.

Reorganizacija družbe za pridobivanje zlata v Peku

Beograjsko trgovinsko sodišče je registriralo pri Francoski družbi zlatega rudnika v Peku d. d. v Parizu izpremembo firme v Francoska družba zlatega rudnika v Peku d. d., podružnica Beograd in povečanje glavnice za posle v Jugoslaviji od 3 na 10 milijonov dinarjev. Poleg dosedanjega zastopnika Johna Middlefona je imenovan nov zastopnik Vincenc Nili, generalni direktor družbe.

Občni zbori

Stavbna družba d. d. v Ljubljani bo imela 62. občni zbor dne 16. julija ob enajstih v prostorih Kreditnega zavoda.

Politične vesti

»Temps« je objavil intervju z dr. Mačkom, ki je med drugim izjavil, da je hrvatski narod vedno imel velike simpatije za francoski narod. Glede Jugoslavije je izjavil, da bo Jugoslavija šele močna, ko bodo uživali Hrvati vse pravice, ki jih v okviru Jugoslavije potrebujejo. Nato je dostavil dr. Maček, da priznava jugoslovansko državo, monarhijo in sedanjo dinastijo. Končno je zahteval federalistično ureditev države.

Jugoslovanski klub, ki so ga ustanovili na Jevličevi listi izvoljeni poslanci, se bo najbrže razbil, ker bo večina poslancev po vsej verjetnosti glasovala za vlado. B. Jevlič bo s svojimi pristajši ustanovil nov klub, ki bo štel približno 50 članov. Poslanec Baričević pa bo s svojimi pristajši ustanovil poseben klub, ki se bo baje imenoval klub jugoslovanskih fašistov. Z druge strani pa se te vesti demantirajo.

Bivši voditelji JNS Nikola Uzunović, Milan Srškić, dr. Andjelinovič in drugi so začeli znova organizirati JNS ter bodo najbrže ustanovili v skupščini svoj klub, ki bo v opoziciji proti vladi.

V Sarajevu so zborovali bivši radikali, a je bila konferenca brez rezultata, ker niso prišli bivši radikalni prvaki.

Vodstvo Janičeve radikalno socialne stranke je sklenilo, da obnovi delo stranke.

Nov kurz je zavladal na Bolgarskem. Tako je bil ustavljen list »Kambana«, ki je zagovarjal politiko polkovnika Velčeva, Velčev sam pa se mora skrivati, ker mu sicer grozi aretacija. Iz izgnanstva pa se vrača general Vlkov, bivši bolgarski poslanik v Rimu in znan po svojem italofilskim stališču.

Tihulescu je po svojih posvetovanjih z Lavalom odpočoval iz Pariza v London, kjer bo ostal nekaj dni.

Eden je v angleškem parlamentu poročal o svojih razgovorih v Parizu in Rimu ter dejal, da so bili njegovi pariški pogovori v glavnem uspešni, popolnoma brez uspeha pa njegovi rimski, čeprav je bila Anglija do skrajnosti popustljiva. Tako je bila pripravljena odstopiti Abesiniji potrebno ozemlje v svoji Somaliji za prosti dohod do morja, če bi Abesinija dovolila Italiji zgraditev železnice, ki bi vezala Eritrejo in italijansko Somalijo. Mussolini pa je tudi to ponudbo odbil.

Italijanski tisk piše, da je danes mogoča samo še radikalna rešitev konflikta med Italijo in Abesinijo. Tudi v Angliji so prepričani, da v kratkem izbruhne vojna med Abesinijo in Italijo.

Abesinski cesar je izjavil, da ne more dobiti municije in orožja, ki ga je naročil in tudi naprej plačal na Češkoslovaškem, v Belgiji in v drugih državah, dočim vse države trpe, da se Italija čim bolj oborožuje za napad na Abesinijo.

Italijanska vlada bo uporabila svoj izpromela odlegnjeni srebrni denar za denarno vojno proti Abesiniji. Nakovala bo iz tega denarja za 62 milijonov srebrnikov, s katerimi bo skušala oškodovati abesinsko valuto.

Nemiri so bili v italijanski Tripolitani, kakor so poročali listi. Italijanski listi sedaj zagotavljajo, da so te vesti neresnične, kar dokazuje tudi to, da so bile iz Tripolitani poslance čele v Eritrejo in Somalijo.

Laval je izjavil na nekem shodu, da znaša francoski državni proračunski deficit že 11 milijard frankov ter da se z vsakim dnem veča.

Poljski zunanji minister Beck je odpotoval v spremstvu svoje žene in svojega šefa kabineta v Berlin, kjer se sestane z vladnimi nemškimi državniki, nato odpotuje v neko nemško kopališče.

Bivši nemški bojovniki so prišli v Francijo, kjer so bili zelo pristrčno sprejeti. Na g. ob francoskega Neznane vojaka so položili velik venec.

Predsednik parlamenta v Gdanskju je demisioniral, hkratu pa odložil tudi svoj mandat in izstopil iz narodno socialistične stranke.

Pri občinskih volitvah v Amsterdamu so dobili večino socialisti in komunisti. Posebno močno so narasli komunistični glasovi.

Reprezentančna zbornica je z 216 proti 146 glasovom odklonila Rooseveltov predlog, da se odpravijo nekatere nepotrebnе družbe.

Zaradi neprestanih obmejnih incidentov je izročil sovjetski veleposlanik v Tokiu osiro protestno nolo japonski vladi. V noli popisuje sovjetska vlada poleg teh incidentov ter zahteva, da japonska vlada nadaljnje incidente prepreči.

Denarstvo

Stanje vlog pri naših samoupravnih hranilnicah

Statistična služba Saveza štedionica Kraljevine Jugoslavije kaže, da hranilne vloge pri samoupravnih hranilnicah izven Dravske banovine uspešno napredujejo. Pri teh hranilnicah so znašale vloge letos:

	Din	Din
31. januarja	585,6	262,5
28. februarja	598,0	265,4
31. marca	606,2	256,7
30. aprila	603,5	257,7
31. maja	608,2	256,4

Iz teh podatkov izhaja, da so vloge na knjižice od konca januarja do konca maja t. l. pri teh hranilnicah narasle za Din 25.615.891, število vlagateljev pa za 1.114, medtem ko so vloge v tekočem računu v istem času nazadovale za 6.046.176 kljub povečanju števila vlagateljev za 64.

Podatki se nanašajo na vse hranilnice izven Dravske banovine, izvenšani hranilnice v Benkovcu, Selca-Brač, Jabuki in Kraljevičevu, od katerih podatki niso redno dohajali. Poseben napredek se opaža pri Gradski štedionici v Zagrebu, nazadovanje pa pri hranilnicah v Savski banovini zaradi zamrzovanja njihovih terjatev po Uredbi za zaščito kmetov, ki je največ kriva imobilizaciji teh hranilnic in torej nezaupanja napram njim.

Iste okoliščine posebno občutno škodujejo našim najrazvitejšim in najštevilnejšim samoupravnim hranilnicam v Dravski banovini. Zbog tega se opaža pri teh hranilnicah po podatkih Zveze jugoslovanskih hranilnic v Ljubljani neznatno padanje vlog, ki ga je v prvih mesecih t. l. zmanjšal po novem letu izvršeni pripis obresti za 1. 1934. Vloge so znašale v milijonih dinarjev:

	na hran. knjižice	v tek. rač. skup.
31. jan. 1935	658,5	413,6 1.072,1
28. febr. 1935	657,3	414,0 1.071,1
31. marca 1935	660,9	425,1 1.086,1
30. aprila 1935	656,4	422,0 1.078,4
31. maja 1935	651,4	418,9 1.070,4

Iz teh podatkov se vidi, da so v tem času padle vloge na knjižice pri vseh 29 slovenskih samoupravnih hranilnicah za Din 7.059.509, dočim so vloge v tekočem računu narasle za Din 5.315.757; tu se ne sme prezreti, da je večina naših hranilnic baš v tem času pripisala obresti za 1. 1934. Sicer pa kažejo izkušnje naših in drugih hranilnic ter najnovejši podatki inozemskih hranilnic, da so meseci april, maj in junij za hranilnice običajno slabi, ker potrebujejo v tem času kmetje denar za poljska dela, zbog česar dvigajo svoje prihranke baš v tem času.

Stanje Narodne banke

Izkaz z dne 30. junija izkazuje te izpremembe (vse številke v milijonih Din):

Skupna podloga je padla za 37 na 1.364,6; zlato v blagajni se je dvignilo za 52 na 1.252,7; zlato v tujini pa se je zmanjšalo za 43 na 93,1. Zmanjšale so se tudi devize, in sicer za 45 na 187.

Dvignile so se devize, ki ne spadajo v podlogo, za 29 na 187,0. Vsota kovanege denarja se je zmanjšala za 319 na 2693.

Skupna vsota posojil se je povečala za 110 na 1.786,1, in sicer so eskontna narasla za 70 na 1.518,2, lombardna pa za 40 na 267,8.

Vrednostni papirji so se dvignili za 25 na 19,3, rezervnega fonda za 143 na 126,6 in drugih fondov za 06 na 13,2. Rezervni fond na pasivni bilanci se je dvignil za 143 na 131,7.

Obtok bankovcev se je povečal za 119-1 na 4.473,2, dočim so obveze na pokaz padle za 1249 na 1199,8. Obveze z rokom so se dvignile za 142 na 293,5.

Skupno kritje znaša 3091%, samo zlato pa se je dvignilo od 2837% na 285%.

*

Saldo grško-jugoslovanskih bonov v obloku je znašal dne 26. junija 23,2 milijona drahem, saldo blokiranih terjatev pri Grški banki pa 42 milijonov drahem. Tečaj bonov znaša 84,5 Din za 100 Din nominalne.

Zlata podloga švicarske narodne banke je v zadnjem tednu narasla za 26 milijonov šv. frankov. Sploh se opaža dotok zlata ter je ostal švicarski frank v boju z mednarodno špekulacijo zmagoval.

Po zadnjem izkazu Poljske banke se je njena zlata podloga povečala za 0,69 na 510 milijonov zlotov, obtok bankovcev pa se je znižal za 28,2 na 918,4 milijona zlotov. Obveze na pokaz so se dvignile za 10,9 na 220,8 milijona zlotov.

Povpraševanje po našem blagu v tujini

Les in lesni proizvodi:

- 648 — Anvers: ponuja se zastopnik za les.
- Poljedelski proizvodi in zdravilna zelišča:
- 649 — Leipzig: ponuja se zastopnik za konopljo, otre in lan;
- 650 — Bochum: zelen fižol;
- 651 — Vratislava (Breslau): zdravilna zelišča.

Sadjarstvo:

- 652 — Brno: sveže slive in jabolka;
- 653 — Praga: bosanske slive;
- 654 — Brno: trnule ((prunelles));
- 655 — Bochum: jabolka, slive in drugo sveže sadje;
- 656 — Plzen: suhe slive;
- 657 — Vratislava (Breslau): razno sadje in suho sadje.

Živalski proizvodi:

- 658 — Moravska Ostrava: vosek;
- 659 — Bremen: gozdne ptice in male roparice;
- 660 — Atene: kokoni;
- 661 — Hamburg: mravljinčna jajca.

Rudarstvo:

- 662 — Pljačkovci (Bolgarija): manganova ruda.

Industrijski proizvodi:

- 663 — Kopenhagen: vsakovrstno tekstilno blago, posebno za ženske obleke;
- 664 — Jeruzalem: zastopnik za cement, papir, blago in razne parfumerijske proizvode;
- 665 — Beyrouth: pivski kvas;
- 666 — Le Caire: zastopnik za vse industrijske proizvode razen kemičnih;
- 667 — San Paulo: zastopnik za vsakovrstne stroje, posebno kmetijske.

Razno:

- 647 — Casablanca: sportni predmeti.

*

Izvozniki, ki se zanimajo za eno od navedenih ponudb ali povpraševanj, naj se obrnejo na Zavod za pospeševanje zunanje trgovine Beograd, Ratnički dom, ter naj pri tem navedejo: 1. številko, pod katero je blago navedeno, 2. točno označbo vrste blaga, 3. način ambalaže z ozirom na tržne uzance, 4. količino razpoložljivega blaga, 5. ceno, franko naša meja ali cif pristanišče države, kamor naj pride blago, 6. plačilne pogoje in 7. rok dobave. Za boniteto tujih tvrdk Zavod ne jamči.

Iz trgovinskega registra

Vpisale so se tvrdke:

Kirbiš Josip, celjska tovarna kvasa in slada, v Celju: izdelovanje in prodaja kvasa, sladnih in mlevskih proizvodov, dodajanje živilom, izdelovanje sladnega kisa, mlečne kisline itd. Imetnik K. J., tovarnar v Celju.

Žumer Frančiška in drug, javna trg. družba v Celju: mesarski obrt. Podpisuje imetnica sama.

Unger Janez, trgovina ter izvoz sadja in poljskih pridelkov, Fiksinec 69 pri Murski Soboti.

Jugojaec, jugosl. družba z o. z. za trgovino, izvoz in konzerviranje jaje in drugih deželnih pridelkov v Ljubljani. Vplačana glavica 200.000 Din, poslovodje Moss Dj., trg. v Beogradu, in Reinhard Albert Hendrix, trg. v Indijji, ki podpisujeta oba ali pa po eden s prokuristom.

Kopališka družba Kamnik, d. d., v Ljubljani. Namen: nabaviti kopališče v Mekinjah in drugih tujsko prometnih podjetij, graditi kopališča, hotele, restavracije, sanatorije itd. V gotovini je vplačana delniška glavica pol milijona dinarjev. V upravnem svetu so dr. Ivo Benkovič, odv. v Ljubljani, Fran Kratnar, pos. in župan v Kamniku, ter Leo Grünwald, bančni ravatelj iz Zagreba; prokurist je Marjanca Benkovič.

Knjigarna Panonija A. Sert-Zupè v Ljutomeru: trg. s knjigami in muzikalijami. Imetnik Zupè Anica.

Alti I. Altheim & Comp., Kranj: izbrisala se je družabnica Kosec Ana.

Jugobruna, kranjske tekstilne tovarne d. z o. z., Kranj: vpisala se je prokura Bruni Františku, tvorničarju iz D. Štepanice, Češkoslovaška.

Tovarna verig d. d. v Lescah pri Bledu: izbrisali so se člani upr. sveta F. Stupica, inž. D. Sernec, dr. J. Breje in dr. Seligstein, vpisal pa dr. J. Dermastia, vl. svetnik iz Ljubljane.

Delniška tiskarna d. d. v Ljubljani: izbrisali so se člani upr. sveta O. F. Bamberg, dr. Gregor Žerjav, dr. Pavel Pestotnik in Jos. Breznik, vpisala pa sta se Alfonz Žerjav, polkovnik v p., in Ivan Seunig, tovarnar v Tacnu.

Dolničar & Riehter, Ljubljana: izbrisala se je prokura Etbina Bežeka, vpisala pa Antonu Udovcu, zas. uradniku.

Elektroindustrija d. d., Ljubljana: izbrisala sta se člani upr. sveta Heinrichar Minko in Česnik Milan, vpisala pa Heinrichar Vinko in Stanko ter prokuri Minku Heinricharju in Milanu Česniku.

Fabrika manufakture Vukojević d. z o. z. v Ljubljani: Likvidator je spet Ivan Simone.

Gradbeno podjetje G. Tönnies d. z o. z. v Ljubljani: izpremenjeni § 2. pogodbe, tvrdka se glasi: Gradbeno podjetje G. Tönnies nastl. dr. z o. z. in § 11. poslovodstvo ima najmanj dva poslovodja. Izbrisali so se poslovodje Armin Schneider, Emil Tönnies in Frigga Tönnies, vpisala pa ing. E. Dachovsky in Otto Mikusch ter prokura Alojziju Cviku.

Ph. Mr. J. Kolař, Ljubljana VII.: izbrisala se je prokura Holleja Arn.

Prva hrvatska štedionica v Zagrebu, podružnica v Ljubljani: zaznamek odobrenega odloga plačil, valorizacije in nižje ob-

restne mere, povišanje glavnice, fin. olajšave po uredbi o zaščiti denarnih zavodov.

Jugoslovensko društva guma Englebert a. d., podružnica v Mariboru: trgovanje z avtomobilskimi gumami. Glavnica 1 milijon dinarjev je vplačana na 1000 akcijskih. Člani upravnega odbora so: 1. Fekenne Alfred v Liège, Belgija, 2. Eduard Gody, 3. Milan K. Pupić in Ziljen Para v Beogradu; trgovski pooblaščenec za Maribor Likar Cvetko.

Techna Gustav C. Buchal v Mariboru: Zastopstvo tu- in inozemskih tvrdk kemijske in strojno tehnične stroke. Imetnik trg. Buchal C. Gustav, Maribor.

A. Bolaffio, Moškanje: trgovina z vinom, jabolčnikom in žganjem na veliko. Imetnica Amalija Bolaffio.

Jugosijalica d. z o. z. v Ljubljani: proizvodnja in prodaja žarnic ter drugega elektrotehn. materiala, najemanje in nakup nepremičnin, udeležba, ustanavljanje podružnic itd. Glavnica 200.000 dinarjev je vplačana do polovice. Poslovodja dr. Hermann Rudolf, trg. v Zagrebu.

Partl Jožef, Potok pri Mozirju, trg. z vinom na debelo.

Tekstilna R. Thaler, Skofja Loka: tkanje bombažnega blaga, barvanje in apretiranje, nakup sirovin in prodaja izdelkov. Imetnik Rado Thaler.

Vpisale so se izpremembe pri tvrdkah:

Albus Autodružba z o. z. na Bledu: izbrisal se poslovodja Anton Vovk.

Senčar Franc, Bučkovec, trg. z mešanim blagom: prokura se je podelila Cirilu Senčarju, trg. v Ljutomeru.

Žumer Frančiška in drug, mesarski obrt: podpisuje samostojno tudi družabnik Matija Holec.

Jube tovarna barv, d. z o. z., Dol pri Ljubljani: izbrisala se je prokura Iva Bezjaka.

Cinkarna d. d. Gaberje pri Celju: zbog smrti se je izbrisal član upr. sveta ing. Roth Ervin; vpisal se je novi član Anton Knipo, inž. na Dunaju.

Sever & Komp. v Ljubljani: naslov je tu- di v cirilici.

Tovarna zaves »Stora« d. d. v Št. Vidu: izbrisal se je član upr. sveta dr. Mirko Božič.

A. Zeschko, Ljubljana: ker je družabnik Albert Z. umrl, preneha javna trg. družba. Lastnik firme je dr. Erik Zeschko, tov. in trg. v Ljubljani.

Splošna stavbna družba d. d. v Mariboru: izbrisali so se člani upr. sveta M. Pilar, Al. Tykač, V. Inhelder ter prokurist ing. M. Naef; vpišejo se člani upr. sveta dr. F. Pavlin, ravn. Lj. kreditne, Stjepa pl. Kenfelj, prok. Prve hrv. štedionice, in J. Stergar, ravn. podružnice Lj. kreditne v Mariboru.

Rezultati svobodne prodaje kruha v Rusiji

Od 1. januarja dalje je prodaja kruha in moke v državnih in združnih prodajalnicah svobodna. Posledica tega je bila, da so cene poskočile za 18,4%, kar je pa kompenzirano z višjimi dnevnici, ki so se povišale do 35%. Zaradi svobodne prodaje se je konzum dvignil, vendar pa konzum kruha v večji meri kakor moke. Sploh se opaža, da ljudje vedno bolj kupujejo kruh in ne pečejo več doma kruha.

Trgovinski obrati v poletnem času in ob praznikih v Ljubljani

Združenje Irgovcev v Ljubljani objavlja, da je glavna skupščina z dne 22. junija sklenila, da se uvede za mesec junij, julij in avgust poletni čas in da se bodo zalo pričenši s 3. julijem odpirale Irgovine ob 3. uri popoldne, zapirale pa ob istem času kakor doslej, ker se naredba o odpiranju in zapiranju ne sme kršiti v tem smislu, da bi se obrali smeli zapirati eno uro kasneje. Ravnotako je skupščina sklenila, da se bodo v bodoče vsi Irgovski obrali ves dan zapirali ob vseh zapovedanih in nezapovedanih cerkvenih praznikih, izvenšani v onih dneh, ko pade praznik na soboto ali ponedeljek, katere dni bodo obratovale nica odprle do 12. ure dopoldne.

Ta sklep skupščine je odobrila kr. banska uprava z odlokom z dne 28. junija t. l. št. VIII/No. 2371/41.

Uprava združenja pozivlje članstvo, da se v bodoče ravna po teh navodilih in po sklepih skupščine.

Konkurzi in prisilne poravnave

Razglašen je konkurz Ivana Senice, gostilničarja v Ljubljani, Aleksandrova. Sodnik Avsec, upravnik dr. Korče, odvelnik v Ljubljani; oglasitveni rok do 4. avgusta, ugotovljeni narok 9. avgusta ob pol enajstih.

Odpravljen je konkurz Prve jugoslovanske tovarne hladilnih strojev, d. z o. z. v Ljubljani, ker se je sklenila prisilna poravnava.

Uveden je poravnavni postopek Gradbenega podjetja inž. Franjo Dedek v Ljubljani. Sodnik Avsec, upravnik dr. Boris Furlan, odv. v Ljubljani. Narok dne 9. avgusta ob devetih, rok za oglasitev do 4. avgusta, dalje

poravnavni postopek Pavle Marije Hilgert, pos. in gost. v Spodnji Hudinji. Sodnik Božič, upravnik dr. Dobovišek, odv., oba v Celju, kjer bo narok dne 17. avgusta ob pol devetih. Rok za oglasitev do 10. avgusta;

Franceta Jakšeta, trg. v Celju. Sodnik Božič, upravnik dr. Pintar. Narok dne 17. avgusta ob pol enajstih, rok za oglasitev do 10. avgusta;

Kolomana Presza, trg. v Domanjševcih. Sodnik dr. Šumenjak v Murski Soboti, upravnik dr. Pintar. Narok 3. avgusta ob desetih, rok oglasitve do 28. julija, kvota 40%;

Zunanja trgovina

Ureditev trgovinskih stikov s Finsko

Finski poslanik na našem dvoru ministri Onnis Talas je na svojem polovanju po Jugoslaviji dospel ta teden v Zagreb in posetil predstavnike oblasti. Ob tej priliki je konzul P. Berkeš priredil sestanek ministra z novinarji. Poslanik je v svojem poučnem predavanju o Finski obravnaval možnosti gospodarskih stikov med obema državama. Za izvoz so upoštevani predvsem naši kmetijski pridelki, tobak, koruza in suho sadje, Finska pa bi uvažala k nam celulozo, kemikalije, papir i. d. Minister je dal podrobne direktive za povečanje trgovinskega prometa.

Stanje naših aktivnih kliringov

Po izkazu Narodne banke z dne 26. VI. se je naš klirinški saldo z Nemčijo zopet znižal, in sicer od 287 na 270 milijonov dinarjev. Izplačujejo se že računi z dne 15. januarja.

Dvignil pa se je naš saldo z Italijo od 529 na 532 milijona Din.

*

Italija je v zadnjem času nakupila velike količine naše koruze, ki jo potrebuje za svojo vojsko v Afriki. Cena koruze se je zaradi teh nakupov dvignila.

Naš trgovinski promet z Albanijo se je v preteklem letu povečal za 33% in se še stalno veča.

Poljski tobačni monopol že od 1. 1924 stalno kupuje naš tobak ter je sedaj zopet kupil 1.236.000 kg tobaka.

V avstrijski tekstilni industriji so bile v zadnjem času uvedene velike modernizacije in povečano število strojev. V Kleinmunchenu je postavljenih novih slo tkalnih strojev, v Neunkirchenu 30 in v dunajskem arsenalu 30. Tvrdke so splošno povečale produkcijo, nekatere pa uvedle izdelovanje novih bombažnih predmetov, preprog in gumijevih vrvi.

3. mednar. hranilniški kongres v Parizu

5

Važnost te resolucije za hranilnice in njihove vlagatelje je okolnost, da se je na kompetentnem hranilniškem forumu, kjer so bili zbrani zastopniki hranilnic iz vsega sveta, uzakonilo načelo, ki more nuditi najboljšo garancijo zoper neutemeljene zahteve hranilniških vlagateljev. Ako namreč vlagatelj sam ve, da bo njegova hranilnica imela vedno možnost, dobiti od svoje Narodne banke v času krize potrebna plačilna sredstva za izplačilo vlagateljev in torej tudi za izplačilo njegove vloge, mu ne bo prišlo na misel, da bi dvigal denar po nepotrebnem. Ako pa nekdo kljub temu dviga svoj denar po nepotrebnem, bo pa baš zaradi tega, ker ima hranilnica na razpolago dovolj plačilnih sredstev, uvidel, da je njegova skrb nepotrebna in bo dvignjeni denar zopet naložil v hranilnico. Sicer pa je od kongresa uzakonjeno načelo formulirano tako široko, da velja tudi za druge vrste denarnih zavodov. Ako torej skrbijo Narodne banke za likvidnost hranilnic in drugih denarnih zavodov, izvršujejo to svojo nalogo v korist celotnega gospodarstva in kot »banke banke«.

Ker je bila kriza zaupanja l. 1931. pretežno političnega značaja, bi se bila dala preprečiti, ako bi bili vlagatelji primerno poučeni o tem, kako važna je vsaka, tudi najmanjša vloga, za celotno gospodarstvo, in kakšno škodo povzroča vsemu gospodarstvu nepotrebno dviganje vlog. To je vsebina 4. resolucije o tej temi.

Garancija hipotekarnih posojil

Druga tema je predvsem pokazala, kako različna je zakonodaja o zavarovanju hipotekarnih posojil. Kongres je končno prišel do prepričanja, da je srednjeevropski sistem zemljiških knjig najzanesljivejše sredstvo, ki utegne nuditi upniku vedno jasno sliko o pravnih odnosih določne nepremičnine.

Seveda se mora skrbeti, da se ne bodo poleg vključenih hipotek pojavljale privilegirane zastavne pravice na nepremičninah, ki utegnejo izpodkopati prvenstvo tudi najboljše zavarovane hipoteke. To velja zlasti o pridobivanja nepremičnin (glej n. pr. izsekavanje gozdov zaščitnih kmečkih posestnikov) so jasna in sama ob sebi umljiva.

Načela glede dovoljevanja hipotekarnih kreditov samo na podlagi nepremičnin, ki dajejo stalen donos, in tudi to le do nekega najvišjega odstotka vrednosti, dalje glede plačevanja zavarovalnih premij in rednega vzdrževanja nepremičnin (glej n. pr. izsekavanje gozdov zaščitnih kmečkih posestnikov) so jasna in sama ob sebi umljiva.

Priporočajo se dolgoročna anuitetna posojila, zlasti v korist manj premožnih slojev. Taka posojila ne smejo presegati določenega odstotka vseh vlog, da se ne bi ogrozila likvidnost hranilnic. Važna je zahteva, naj se dovoli hranilnicam pospešen izvršilni postopek, zlasti pa naj se ukinejo vsi moratoriji (kakor kmetijska zaščita), ki ponekod onemogoča hranilnicam vsakršno delovanje.

Želeti bi bilo tudi, da se uzakonijo v vseh državah največje fiskalne ugodnosti za hranilniška hipotekarna posojila.

Garancija hipotekarnih posojil

A. Želje.

1. Poveča naj se dostopnost vseh pravnih pomagali glede zemljišč in poslopij s tem, da se povsod uvede zemljiška knjiga, ki omogoča popolno poznavanje pravnega stanja nepremičnin.

2. V vseh državah naj se revidira zakonodaja glede privilegiranih posojil, ki imajo prednost pred hipotekarnimi posojili, tako da se zmanjšajo ali vsaj omeje njihovo število, višina in trajanje, ter zajamči naj se javnost takih privilegijev. Pri tem naj se proučuje tudi, ali je mogoče zajamčiti hipotekarnim upnikom, ako se pojavi določen privilegij, pravico do delne povrnitve posojenega zneska.

B. Priporočila.

1. Načelno in izvzemši posebne okoliščine je treba izključiti hipotekarna posojila na industrijska podjetja ter jih omejiti na nepremičnine, ki dajejo varen in trajen donos v vsakem primeru.

2. Potrebno je zagotoviti za bodočnost stabilnost v hranilniških statutih določenega razmerja med posojeno vsoto in vrednostjo garancije.

3. Med stanovanjskimi hišami je treba dajati prednost hišam v mestnih območjih in izključiti nezazidane parcele, razen če se gradnja takoj prične. Pri cenitvi kmetijskih posestev je treba vzeti za podlago dosegljivo najnižjo prometno vrednost nepremičnine, ne upoštevajoč višjih plodov, razen če se želez zavaruje s posebnim sistemom zavarovanja.

(Dalje prih.)

Dobave-licitacije

Prometno-komercialni oddelek Direkcije drž. žel. v Ljubljani sprejema do 8. julija ponudbe o dobavi volnenega blaga za zastave.

Direkcija drž. žel. v Subotici sprejema do 9. julija ponudbe o dobavi 215.000 kg negašenega apna.

Komanda mornarice v Zemunu sprejema do 13. julija ponudbe o dobavi 30.000 kilogramov železa. (Pogoji so na vpogled pri komandi.)

Občna državna bolnica v Ljubljani razpisuje za nabavo potrebščin v tretjem četrtletju prvo licitacijo dne 11., 12., 13. in 15. julija, vsakokrat ob enajstih v pisarni upravnika.

Doma in po svetu

Nj. Vel. kralj Peter II. in kraljica Marija sta prišla na Bled, kjer ostaneta čez počitnice. Z njima sta prišla tudi princa Tomislav in Andrej. Slovenija iskreno pozdravlja kraljevsko rodbino v svoji sredi.

Na Bled je prišel tudi kr. namestnik dr. Stanković in se nastanil v Bonačevi vili »Beli dvor«.

Knez namestnik Pavle je sprejel v svečani avdienci zalopnike bolgarskih »Junakov«.

Upokojen je bil naš pariški poslanik dr. Spalajković. Za poslanika v Parizu je bil imenovan dr. Purić, dosedaj pomočnik zunanjega ministra.

Upokojeni so poslanički in pooblaščen ministri: Peter Dešić, dr. Leonid Pitamic in dr. Lujko Bakolić.

Konferenca zunanjih ministrov Male antante bo 29. avgusta v Beogradu.

Naša drž. razredna loterija je reorganizirana. Dobitki bodo znašali 700 milijonov mesto dosedanjih 220 milijonov, število srečk ostane isto, da bo skoraj polovica srečk zadela.

Obrtniška zbornica v Beogradu je vložila na prometno ministrstvo spomenico, v kateri zahteva, da se za obrtnike znižajo telefonske pristojbine.

Bivši gradbeni minister dr. Kožulj je izjavil, da ne bi mogel sprejeti mesta bana Primorske banovine, ker so razmere v tej banovini tako težke, da ne bi mogel pomagati narodu kakor bi hotel.

Spopadi med kmeli in orožniki so se primerili v imolskem in donjemiholjškem

srežu, kjer je bilo s streli ranjenih več oseb, v Novem selu pri Splitu pa sta bila ranjena en kmet in en orožnik. O dogodkih je uvedena preiskava.

Celjski župan dr. Goričan je odstopil, ker je prišel v nasprotje z večino mestnega sveta.

Že v 24 urah

harva, plesira in kmetično snazi obleke, klobuke itd. Skrobi in svetilolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, munga in lika domače perilo tovarna JOS. REICH Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 8. Telefon št. 22-72.

Na obeh mariborskih gimnazijah, učiteljsko in trg. akademiji je bilo koncem šolskega leta skupno 115 učnih moči, 56 razredov, katere je obiskovalo 2244 učencev. Z odličnim uspehom je dokončalo šolo 22, s prav dobrim 689, z dobrim 756 in izdelalo 1674 učencev. Ponavljalni izpit ima 374, padlo pa je 175 učencev. Najboljši šolski uspehi so bili na učiteljsko in potem na trgovski akademiji.

Skupina bolgarskih lesnih industrialcev obišče v prvi polovici tega meseca Slovenijo.

Število konj ceni neka nova rumunska brošura za posamezne države takole: Severne amer. združene države 12.163.000, Poljska 3,94 milijona, Nemčija 3,395, Fran-

cija 2,9, Rumunija 2,003, Jugoslavija 1,167, Italija 0,932, Anglija 0,917, Madjarska 0,845, Češkoslovaška 0,7, Španija 0,563, Danska 0,496 itd.

Nasip ob reki Jangcekiang se je podrl v bližini Hankava. 800 tisoč juter plodne zemlje je bilo zaradi tega preplavljeno. Število ljudi, ki so v tej grozni povodnji utonili, ni mogoče določiti niti približno,

Dobra vinska letina v Smederevu

Kljub lelošnim mrazom poročajo, da so smederevski vinogradi letos v najboljšem stanju in obelajo izredno obilen pridelek, zlasti, ker so molja takoj zatrli. Zadruga pripravlja dela za moderno trgovanje grozdja v več odberah in moderne shrambe. Po sedanjih ocenah bo v okraju pridelek vina presegel srednji letni pridelek pol milijona litrov.

Mariborski trg

Na sejnem, dne 25. junija je bilo prignanih 13 konj, 8 bikov, 90 volov, 301 krava in 14 telet, skupaj 426 glav živine. Cene so bile te: debeli voli 1 kg žive teže od Din 2-75 do Din 3-40, poldebili voli 2-2-25, plemenski voli 2-25-2-75, biki za klanje 2-2-50, klavne krave debele 2-25-2-75, plemenske krave 1-50-2, krave za klobasarije 1-1-25, molzne krave 2-2-50, breje krave 2-2-50, mlada živina 2-25-4, telela 2-50-4. Prodanih je bilo 257 glav.

Mesne cene: Volovsko meso I. vrste 1 kg Din 8-10, II. vrste 6-8, meso od bikov, krav, telic 4-6, telečje meso I. vrste 8-10, II. vrste 5-6, svinjsko meso sveže 8-14.

Na mariborski svinjski sejem

z dne 28. junija je bilo pripeljanih 93 svinj; cene so bile te: mladi prašiči 5-6 tednov stari komad Din 40-60, 7-9 tednov stari 80-90, 3-4 mesece stari 120-150, 5-7 mesecev stari 160-200, 8-10 mesecev stari 250-280; 1 kg žive teže Din 4-5, mrtve teže 7-9. — Prodanih je bilo 38 svinj.

Radio-Ljubljana

Petek, dne 5. julija: 12.00 Pesmi severnih Slovanov na ploščah — 12.45 Poročila vreme — 13.00 Čas, obvestila — 13.15 Pesmi južnih Slovanov na ploščah — 14.00 Vreme, spored, borza — 18.00 Slovenske koračnice na ploščah — 18.20 Poslušajmo violino! Izvajata gđc. Emilija Poženelova in g. Cihocki — 18.50 Nekaj satir, Gustav Strniša — 19.10 Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30 Nac. ura — 20.00 Prenos iz Zagreba — 21.30 Čas, poročila, spored — 22.00 Moja domovina (Smetana).

Sobota, dne 6. julija. 12.00: Ugibajte, uganite in pravo pogodite! (ploščel) — 12.45: Poročila, vreme — 13.00: Čas, obvestila — 13.15: Ugibajte, uganite in pravo pogodite (ploščel) — 18.00: Z veseljem korakom v sobotni večer, radijski orkester — 18.50: Zunanji politični pregled (dr. Jug) — 19.10: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30: Nac. ura — 20.00: Večer v spomin Matije Čopa — 21.15: Prenos internac. koncerta iz Beograda, izvaja orkester kraljeve garde pod vodstvom Dragutina Pokorna — 21.45: Čas, vreme, poročila — 22.00: Nekaj resne, nekaj plesne in radijski-jazz. — Konec ob 23. uri.

Veletrgovina kolonijalne in špecerijske robe

Ivan Jelačin
Ljubljana

Zaloga sveže prazne kave, mletih dišav in rudniške vode

Točna in solidna postrežba! Zahtevajte cenik!

TISKOVINE
vseh vrst: trgovske, uradne, reklamne, časopise, knjige, večbarvni tisk hitro in poceni!
TISKARNA MERKUR
LJUBLJANA, GREGORČIČEVA 23
Tel. 25-52, Telegram: Tiskarna Merkur

KLIFEJE
vseh vrst po fotografijah ali risbah izvirajoče najsolidnejše
KLIFARNA ST-DEU
LJUBLJANA-DALMATINOVATZ

Preminul je naš dragi tovariš, gospod
Vilko Berdajs

veletrgovec in bivši večletni podpredsednik Združenja trgovcev za mesto Maribor, predsednik kuratorija Sim. Novak-ove ustanove, zastopnik Zbornice TOI v šolskem odboru za trg. nadalj. šolo v Mariboru t. t. d.

Blagega pokojnika ohranimo za njegovo vestno in požrtvovalno delo v stanovskih institucijah v trajnem in častnem spominu.

Združenje trgovcev za mesto Maribor.